

ПОБУДОВА КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Козловський С.В. – д.е.н., професор., Козловський А.В. – к.т.н., доцент.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Стійкий розвиток аграрного виробництва та АПК в цілому як галузей, що забезпечують економічну безпеку країни, можливий тільки у тому випадку, коли буде досягнутий такий рівень рентабельності аграрного виробництва, який дозволить забезпечити розширене відтворення основних видів сільськогосподарської продукції. Саме виробництво сільськогосподарської продукції є тим початковим, вхідним елементом процесу виробництва продуктів харчування, який дає імпульс для розвитку всіх подальших стадій виготовлення кінцевої аграрної продукції. Так, один працівник сільського господарства створює передумови для зайнятості шести працівників у суміжних галузях економіки, що свідчить про наявність певних закономірностей у функціонуванні системи управління аграрної галузі, а саме – чіткого вияву принципів пропорційності та оптимальної співвідносності певних базових елементів системи управління. Іншими словами, будь-який процес, будь-яка система управління, незалежно від рівня розвитку економіки в цілому, являє собою сукупність елементів, між якими існує певна пропорційність і оптимальна співвідносність.

Співвідносність говорить про те, що кожен елемент складної системи (такою є агропромисловий комплекс) повинен відповідати один одному, цілям і завданням розвитку та забезпечувати найефективніше функціонування всієї системи, відображати функціональні та структурні можливості її розвитку за так званим принципом «потоків». Під співвідносністю елементів системи потрібно розуміти, те що розвиток вхідного «потоків» повинен здійснюватися більш динамічними темпами, ніж розвиток наступних «потоків», інакше відбудеться «гальмування» розвитку подальших складових (елементів, підсистем) даної системи управління. Це означає, що сільське господарство має розвиватися більш високими темпами ніж переробна галузь та її структури, що виробляють та «доводять» кінцевий аграрний продукт до споживача.

Саме такий підхід повинен бути покладений в розробку комплексної системи забезпечення економічної безпеки аграрної галузі, початковим етапом якої є комплексна оцінка рівня економічної безпеки агропромислового комплексу. У свою чергу, комплексна оцінка рівня економічної безпеки АПК передбачає використання системного підходу до дослідження проблем загроз та небезпек, які безпосередньо або опосередковано впливають на формуванні концепції забезпечення економічної безпеки аграрної галузі в умовах інституційних трансформацій.

Інтегрування окремих підсистем (компонентів) в загальну систему забезпечення економічної безпеки аграрної галузі здійснюється з дотриманням таких положень [1-5]:

1. Підсистеми (компоненти) системи, які можуть мати різні цілі та завдання, мають взаємодіяти між собою таким чином, щоб забезпечити досягнення основної мети – гарантувати економічну безпеку аграрної галузі та продовольчу незалежність країни, тобто в основу взаємодії підсистем повинен бути покладений функціональний принцип.

2. Кожна з підсистем (компонентів) економічної безпеки аграрної галузі (економічно-фінансова, виробничо-технологічна, природньо-екологічна, соціально-інтелектуальна, інституційна, політико-інтеграційна) повинна мати певний рівень підпорядкованості, тобто в основу взаємодії підсистем повинен бути покладений організаційний принцип.

3. Для кожної підсистеми (економічно-фінансової, виробничо-технологічної, природньо-екологічної, соціально-інтелектуальної, інституційної, політико-інтеграційної) забезпечення економічної безпеки аграрної галузі повинна бути розроблена система кількісних і якісних показників, які характеризують їх стан і динаміку розвитку, тобто при розробці системи повинен бути використаний принцип ресурсного підходу (або ресурсний принцип).

4. Розробка системи забезпечення економічної безпеки аграрної галузі передбачає не тільки виокремлення окремих підсистем (компонентів), але і встановлення ефективних комунікаційних зв'язків між всіма цими підсистемами, тобто при розробці системи забезпечення економічної безпеки аграрної галузі повинен бути використаний так званий технологічний (або комунікаційний) принцип.

Особливістю і складністю при побудові системи економічної безпеки аграрної галузі є те, що її дієвість багато у чому залежить від людського фактору. У зв'язку з цим можна виділити два принципово різних підходи до побудови системи забезпечення економічної безпеки аграрної галузі: об'єктивний і суб'єктивний.

Об'єктивний підхід формується на основі аналізу сутності проблеми і передбачає розробку та прийняття рішень для її розв'язання. Тут формуються цілі та завдання, генеруються відповідні ідеї, пропонуються методи їх оцінки тощо, на підставі чого розробляються та ухвалюються рішення, які закріплюються в нормативах, стандартах, законах і т.п. Об'єктивний підхід, як правило, має схильність до формалізації і використовується для вирішення типових завдань. Він зазвичай використовується на державному рівні, на рівні великих

корпорацій, а також в комп'ютерних системах обґрунтування, прийняття та підтримки управлінських рішень.

Суб'єктивний підхід формується особливостями мислення та дій людини, яка може вплинути на якість прийнятих рішень, сприяючи розв'язанню проблеми або навпаки, породжуючи нові ризики. Сутність суб'єктивного підходу полягає у розробці певних процедур, критеріїв, методик тощо, використання яких у стандартних ситуаціях давало б приблизно такий же результат, що і людина, яка приймає рішення. Але тут виникає складне завдання забезпечення можливості реалізації цього підходу, оскільки розв'язок знаходиться у сфері математичної психології, тобто побудови системи правил прийняття управлінських рішень за оцінкою можливих варіантів дій людини на основі використання формальних методів і комп'ютерних систем. Разом з тим, перспектива застосування цього підходу є дуже широкою.

Для побудови системи економічної безпеки аграрної галузі спочатку необхідно виділити можливі зв'язки, що можуть мати місце між розглянутими компонентами – підсистемами економічної безпеки аграрної галузі, та структурними складовими самої аграрної галузі. Ця система взаємозв'язків наведена на рис. 1 [6].

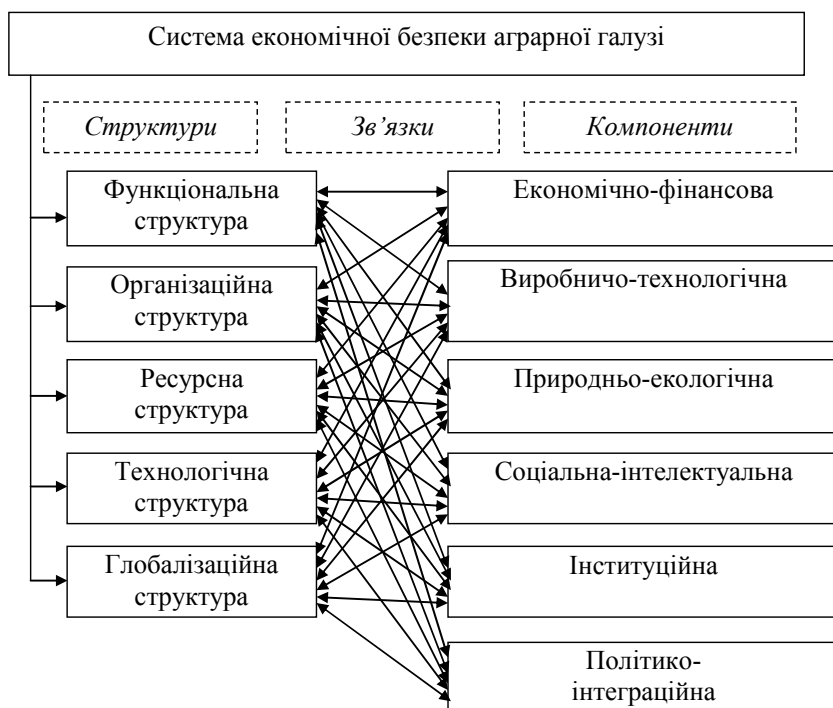

Рис. 1 – Система зв'язків між компонентами системи економічної безпеки аграрної галузі та структурними складовими аграрної галузі

Запропонована система зв'язків між компонентами системи економічної безпеки та структурними складовими аграрної галузі обумовлює необхідність розробки нових

сучасних механізмів та моделей регулювання розвитку аграрної галузі з метою забезпечення економічної безпеки аграрної галузі як держави загалом так і її регіонів.

Література

1. Козловський С.В. Стійкість розвитку аграрної галузі регіону як чинник економічного зростання України / С.В. Козловський, В.О. Козловський, О.М. Бурлака // Економіка України. – 2014. – № 9. – С.59-73.
2. Козловський С.В. Управління сучасними економічними системами, їх розвитком та стійкістю : [моногр.] / С.В. Козловський – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2010. – 432 с.
3. Жураківський Є. С. Концептуальні засади забезпечення економічної безпеки аграрної галузі в умовах інституційних трансформацій / Є. С. Жураківський // Агросвіт. – 2015. – №12. – С. 63-70.
4. Жураківський Є. С. Систематизація ризиків та загроз економічній безпеці аграрної галузі України / Є. С. Жураківський // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – №12. – С. 39-43.
5. Козловський С.В. Забезпечення стійкого економічного розвитку агропромислового комплексу регіону: [моногр.] / С.В. Козловський, В.В. Коровій, О.М. Балтремус, В.О. Козловський, Ю.П. Плюшко, О.В. Барчишен / За ред. С.В. Козловського . – Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2016. – 258 с.
6. Жураківський Є. С. Механізм побудови комплексної системи забезпечення економічної безпеки аграрної галузі / Є. С. Жураківський // Матеріали ХХХІV міжнародної наук.-практ. конф. [«Сучасна проблематика наукових досліджень»], (Чернівці, 15-16 лютого 2016 р.). – Київ: Науково-видавничий центр «Лабораторія думки». – 2016. – 32 с. – С. 14-16.

УДК 5: 377: 33

НЕОБХІДНІСТЬ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО КОЛЕДЖУ

Жмурко І. Л., Чехівська Ю. С. – викладачі

Вінницький коледж економіки і підприємництва ТНЕУ

Сучасний світ пронизаний математикою настільки, що ми її вже навіть не помічаємо. І справа тут навіть не лише в тому, що наше життя не можливе без сучасної техніки та комп'ютерних технологій. Тому не дивно, що математику розпочинають вивчати з першого класу, продовжують в коледжах і університетах. Але найбільша цінність здобутих математичних знань полягає в можливості їх застосування для вирішення конкретних практичних завдань, особливо це актуально для студентів економічних коледжів. Оскільки економічна освіта не можлива без вивчення математичних дисциплін та застосування їх під час розв'язання професійних задач.

Із дидактичними і психологічними аспектами застосування новітніх ІКТ у навчальному процесі працювали Я.І. Грудьонов, М.І. Жалдак, Ю.І. Машбіць, Н.В. Морзе, А.С. Раков, О.В. Співаковський, Ю.В. Триус. Вивченням новітніх ІКТ навчання математики займались А.П. Єршов, М.І. Жалдак, В.І. Клочко, В.М. Монахов, С.А. Раков, Ю.С. Рамський [1].

Вагомий внесок у забезпечення математичної підготовки студентів

навчальних закладів І-ІІ рівнів акредитації зробили М.І. Башмаков, І.І.Валуце, Г.Д. Ділігул, В.М. Лейфура та ін.

Основна ціль навчання математики в школах і в навчальних закладах І-ІІ рівня акредитації мають ряд відмінностей. Якщо в школі в результаті вивчення курсу математики учень повинен володіти певним набором математичних знань, умінь і навичок відповідно до міністерської навчальної програми. В більшості випадків отримані знання не пов'язані з його майбутньою спеціальністю. Тому особливість вивчення математичних дисциплін в навчальних закладах І-ІІ рівня акредитації полягає в тому, що рівень володіння математичним апаратом для студента економічного коледжу є одним з найважливіших чинників, що впливають на його професійну діяльність в майбутньому. Б. Г. Розман наводить загальне формулювання цілей викладання математики в коледжі:

- 1) оволодіння учнями основами математичних знань;
- 2) формування математичної культури студентів;
- 3) створення бази для подальшого вивчення спеціальних дисциплін [2].